

K Statistiki Jevrejstva Kraljevine SHS.

Savez Cijonista Jugoslaviji u Kraljevini SHS.

Zagreb, Ilica 38, I.

Zadaća: Savez je Cijonista u Kraljevini SHS dio Svjetske Cijonističke Organizacije, a ovoj je svrha, da za židovski narod uspostavi u Palestini javnim pravom osiguranu domaju (Bazelski program od 1897. godine). U tom je pogledu Cijonistička organizacija već prije rata upravljala svoj rad u dva smjera: a) u politički, to će reći, da u međunarodno-političkom smislu dođe do ispunjenja bazelskoga programa, što je napokon učinjeno zaključkom Lige naroda 1921. i 1923., koja je mandat nad Palestinom povjerila Vel. Britaniji, a ova se obvezala prema židovskom narodu Balfourovom deklaracijom od 1917. godine; b) u gospodarski, to će reći, da u Palestini stvara realne pozicije naseljavajući Židove kao zemljoradnike. Danas je glavno težište rada cijonističke organizacije na ekonomskom polju, pa je u prvom redu Savez Cijonista Kraljevine SHS nastojao, da prikupi i od ovozemnoga Židovstva priloga za to.

U kulturnom pogledu Savez Cijonista Kraljevine SHS nastojao je kao i prije, tako i godine 1925.—26. oko proširenja hebrejskoga jezika i literature i općeg upoznavanja kulturnih jevrejskih vrednota.

Historijat: Ideju su cijonizma donijeli u današnje krajeve Kraljevine SHS studenti, što su bili u inostranstvu, a pogotovu oni u Beču. Međutim je i prije bilo cijonističkih pojedinaca iz današnje Kraljevine tako, da su ovi pojedinci bili posjetnici i delegati cijonističkih kongresa od 1897. do 1907. godine. U Beču je već 1902. osnovana Bar-Giora, društvo cijonističkih višeškolaca iz jugoslavenskih zemalja. Bili su to studenti iz Hrvatske, Bosne i Srbije. 1906. osnovano je u Osijeku prvo cijonističko društvo na teritoriju današnje Kraljevine SHS osim Srbije. Kad je porasao broj društava i mjesnih organizacija, osnovana je 22. augusta 1909. god. u Slav.-Brodu »Organizacija cijonista jugoslavenskih zemalja Austro-ugarske monarhije« sa sjedištem u Osijeku, koja je poslije prenesena u Zagreb, gdje se i danas nalazi. Za vrijeme rata zapeo je rad Saveza zbog zabrane vlasti. 6. i 7. januara 1919. osnovan je današnji Savez za teritorij čitave Kraljevine.

Savezni organ: Službeno je glasilo Saveza Cijonista list »Židov«, koji izlazi u Zagrebu, dok ideje cijonizma propaguju i listovi »Jevrejski život« i »Narodna Židovska Svijest« u Sarajevu

te »Israel«, koji izlazi u Bačkoj Topoli. Prije rata bio je jedini cionistički list na Slavenskom Jugu »Židovska smotra«, koja je najprije izlazila u Osijeku (od 1906. godine), a zatim u Zagrebu od 1907. do konca jula 1914.

Članovi: Svoj program provodi Savez Cijonista putem svojih mjesnih cionističkih organizacija, u koje su organizovani pojedini članovi. Broj članova kreće se danas između 5000 i 5500.

Hapoel hacair Jugoslavije.

Zagreb, Sudnička ul. 7, c/o Drago Steiner.

Zadaća: Hapoel hacair je dio Svesvjetske radne cionističke partije »Hitahdut« (Hapoel hacair, Cejre-Cijon), koja teži za normalizovanjem društvenog poretka u Palestini, zahtijeva od svojih članova primat hebrejskoga jezika, širenje istoga u Galuti i potpomaganje nastojanja u smislu naprednjačke hebrejske radne Palestine. Ta su nastojanja: osnivanje sindikalnih organizacija, bankovnih instituta za radništvo, radničkih kooperativa i osnivanje kolonizacionih Mošava (naselja na kooperativnoj osnovici) kao i podupiranje osnutka radnih kvucot (kolonizaciona zajednica na osnovi komune, koja se temelji na međusobnoj pomoći svojih članova). Za razliku od ostalih socijalističkih partija »Hitahdut« saraduje aktivno u vodstvu Cijonističke Organizacije, a napose u radovima cionističkoga kongresa. U jezičnom pogledu zauzima na Istoku Evrope, konzekventno svome programu, stanovište isključive hebraizacije, koncedirajući činjenicu, da je jidiš u većini slučajeva jezik saobraćaja Jevreja Poljska i Rusije.

Kod nas je partija osnovana 1923. u Beogradu. Do sada njezino je sjedište u Zagrebu sa grupama u Sarajevu, Novisadu, Osijeku i Splitu te još nekim mjestima.

Članova imade prema popisu iz 5685. u Jugoslaviji oko 300. U ovoj godini članovi Hitahduta uzeli su aktivnoga učešća u vodstvu Cijonističke Organizacije naše Kraljevine.

Židov. Zagreb, Ilica 38 I.

»Židov« je centralno glasilo jugoslavenskih Židova. Osnovano je godine 1916. Svrha mu je propagovanje svjesnoga židovskoga nacionalnoga stava, a naročito cionističke misli i javno zastupanje interesa naše židovske zajednice. List informiše iz prvoga vrela o događajima u židovskom svijetu. Imade razgranatu izvještajnu službu sa stalnim dopisnicima u Palestini, Kairu, Berlinu, Parizu, Londonu i t. d.

Broj pretplatnika jest oko 3000.

